

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА - 2014

Transparency International

Индексът за възприятие на корупцията (CPI) е създаден през 1995 година като комплексен индикатор, чрез който се измерва възприятието за разпространението на корупцията в публичния сектор в различните държави по света. Той се основава на информация, получена от изследвания на авторитетни международни институции и организации. Индексът на Transparency International измерва нивото на политическа и административна корупция в дадена страна така, както го възприемат представителите на бизнеса, анализатори от целия свят, включително и анкетирани експерти от изследваните държави. Неговата стойност варира от 100 – показател за ниско ниво на корупция, до 0 – показател за високо ниво на корупция.

Информацията за Индекса е предоставена на TI безвъзмездно. Институциите, които предоставят информация за CPI са: Световната банка, Economist Intelligence Unit, Freedom House, Световен икономически форум, Институт за управленско развитие (Център за световна конкурентноспособност), Консултантска група за изследване на политическия и икономическия риск, Фондация “Бертелсман”, Африканска банка за развитие, Global Insight – Център за изследване на световните пазари, Група за оценка на политическия риск, Световен проект за правосъдие.

ИНДЕКСЪТ ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА ЗА 2014 ГОДИНА

Юбилейният, 20-ти по ред международен Индекс за възприятие на корупцията за 2014 година дава оценка на нивото на корупцията в 175 държави. Той е създаден въз основа на 12 изследвания, проведени от 11 независими институции. **Изследванията покриват регистрираната динамика на възприятията за нивото на корупция в рамките на последните 24 месеца.**

Две трети от класираните страни в Индекса за възприятие на корупцията за 2014 година имат оценки под 50 пункта (показател за наличие на системен проблем в борбата с корупцията). **Средната стойност на индекса в глобален мащаб е 43 пункта, което показва необходимостта от прилагане на нов подход за осигуряване на повече прозрачност и отчетност в дейността на публичните институции.**

В тазгодишния Индекс за възприятие на корупцията Дания е лидер с резултат 92, следвана от Нова Зеландия и Финландия с резултат 91 пункта, което се дължи на установените ефективни системи за достъп до информация, правила за поведение на лицата, заемащи публични длъжности и механизми за контрол.

Северна Корея и Сомалия за пореден път не успяват да се откъснат от дъното на таблицата. В тези страни липсата на отговорно политическо лидерство и на ефективно функциониращи институции подчертава необходимостта от много по-категорично

противодействие на корупцията.

Изследването за 2014 година изразява взаимовръзката между икономическия растеж и отговорното управление. В сравнение с 2013 година, стойностите на Индекса през настоящата година значително се понижават (с повече от 4 пункта) в държави като Китай, Турция, Ангола и Руанда. Това е още един факт, показващ негативното въздействие на разрушителната симбиоза между липсата на ефективен контрол и безнаказаната злоупотреба с власт за частна изгода.

ИНДЕКСЪТ НА БЪЛГАРИЯ

Стойността на Индекса за възприятие на корупцията на България през 2014 година се променя спрямо 2013 година едва с +2 пункта – 43, каквато е средната стойност за всички изследвани 175 държави. Изследването отчита съществен напредък само при промяна на индекса с + 4 пункта.

България е включена за първи път в Корупционния индекс на Transparency International през 1998 година. Сравнителният анализ на резултатите през 17-те години, в които България е част от изследването, показва **устойчива позиция на дъното** – страната **продължава да бъде в групата на изоставащите страни-членки на ЕС**, заедно с Италия, Гърция и Румъния, при средна стойност на индекса от 64 пункта за всички страни-членки на ЕС.

Резултатите на индекса за 2014 година показват, че позитивите се дължат на общото подобряване на икономическата среда в европейски план – тенденция, която не подминава и България. Наред с това, изследванията, свързани с върховенството на закона и отчитащи демократичното развитие, показват спад, като пряко сочат корупцията като основна пречка.

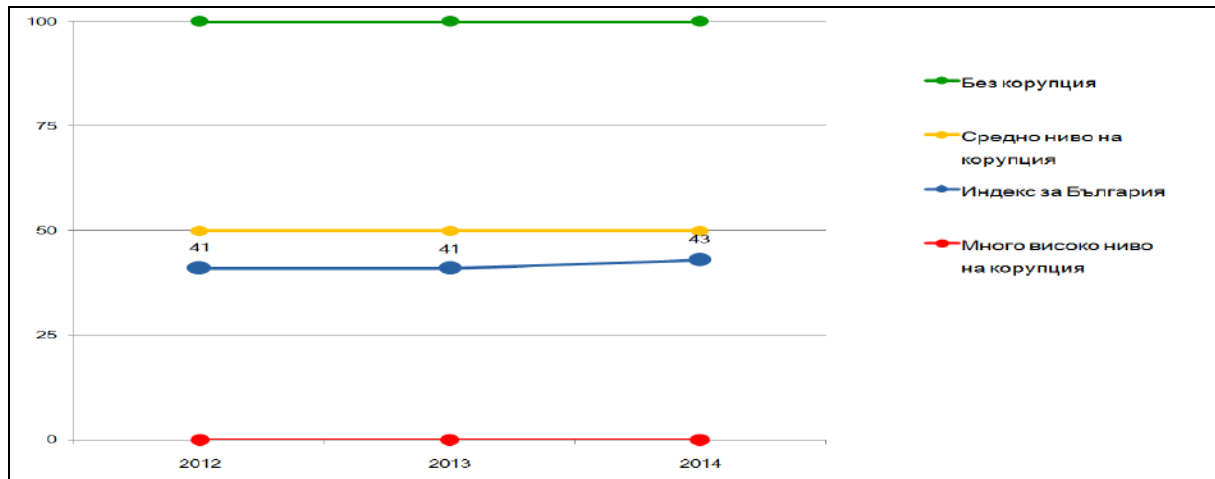
Резултатите от Индекса през последното десетилетие потвърждават, че е налице застой в борбата с корупцията. Честите и непоследователни промени в правната рамка не могат да дадат достатъчно адекватен отговор на проблема. Тези констатации се потвърждават и от други сравнителни изследвания, които показват, че въпреки полаганите усилия в отделни сектори, липсва обща визия и последователност в борбата с корупцията. В крайна сметка, това се отразява и на невъзможността за постигане на системен резултат в противодействието на корупцията.

Тенденцията е особено обезпокоителна предвид факта, че повечето държави от Централна и Източна Европа отбелязват тенденция на относително стабилно повишаване на своите индекси, което е показател на напредък в борбата с корупцията.

При определяне на Индекса за България през 2013 година са използвани 9 източника, предоставени от 8 независими една от друга институции	
Индикатори за устойчиво управление (нов източник)	Фондация "Бертелсман"
Индекс за трансформация	Фондация "Бертелсман"
Доклад за световната конкурентоспособност	Институт за управленско развитие
Международен доклад за оценка на политическия риск	Група за оценка на политическия риск
Проучване на мнението на ръководители на компании	Световен икономически форум
Индекс за върховенството на закона	Световен проект за правосъдие
Оценка на риска на държавите	Economist Intelligence Unit
Класация за оценка на риска на държавите	Global Insight (бивш Център за изследване на световните пазари)
Изследване "Държави в преход"	Freedom House

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА ТЕНДЕНЦИИ ЗА БЪЛГАРИЯ

През 2011 година бе извършена промяна в методологията, като актуалната скала на Индекса обхваща стойности от 100 (показател за ниско ниво на корупция) до 0 (показател за високо ниво на корупция).

2012 - 41

2013 - 41

2014 - 43

Следва да се отбележи, че за периода от 1998 до 2011 година стойностите на Индекса се измерват по скалата от 0 (показател за високо ниво на корупция) до 10 (показател за ниско ниво на корупция) пункта. От началото на изследването до 2002 година данните показват бавно, но стабилно повишение в стойностите на индекса. За периода от 2002 до 2007 година показателят на страната няма съществени промени и се движи около 4 пункта. В периода от 2008 до 2011 година индексът на България отбелязва спад, като се движи в интервала между 3.8 пункта и 3.3 пункта.

1998 - 2.9

2003 - 3.9

2008 - 3.6

1999 - 3.3

2004 - 4.1

2009 - 3.8

2000 - 3.5

2005 - 4.0

2010 - 3.6

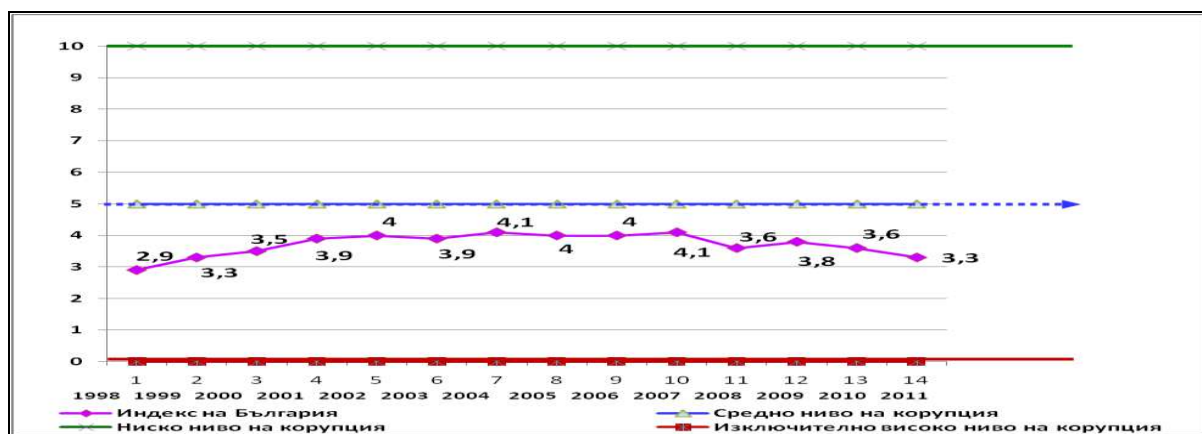
2001 - 3.9

2006 - 4.0

2011 - 3.3

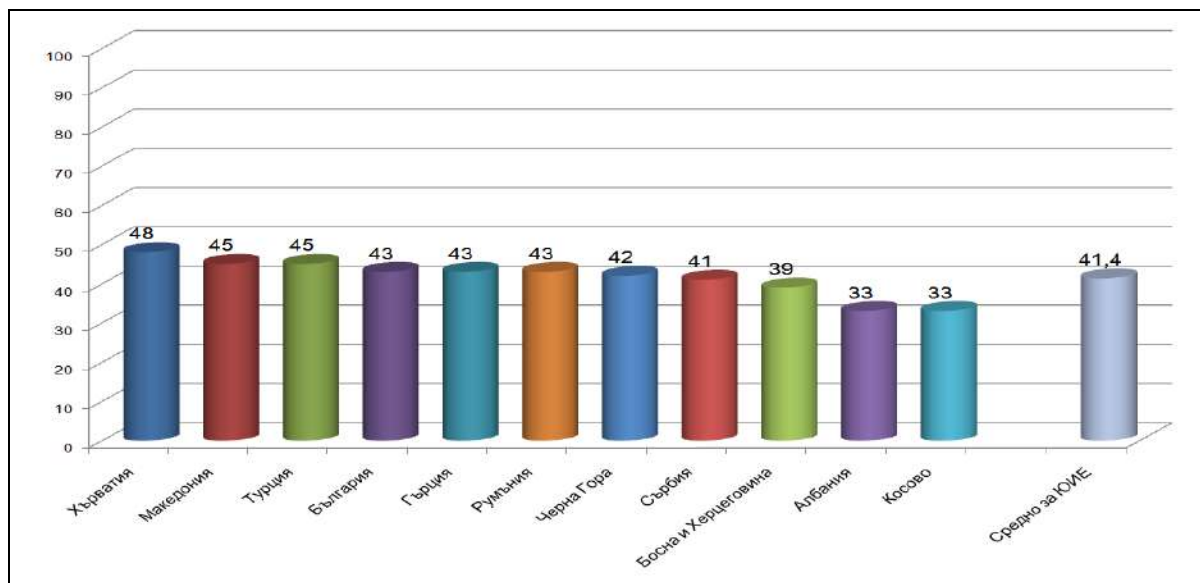
2002 - 4.0

2007 - 4.1

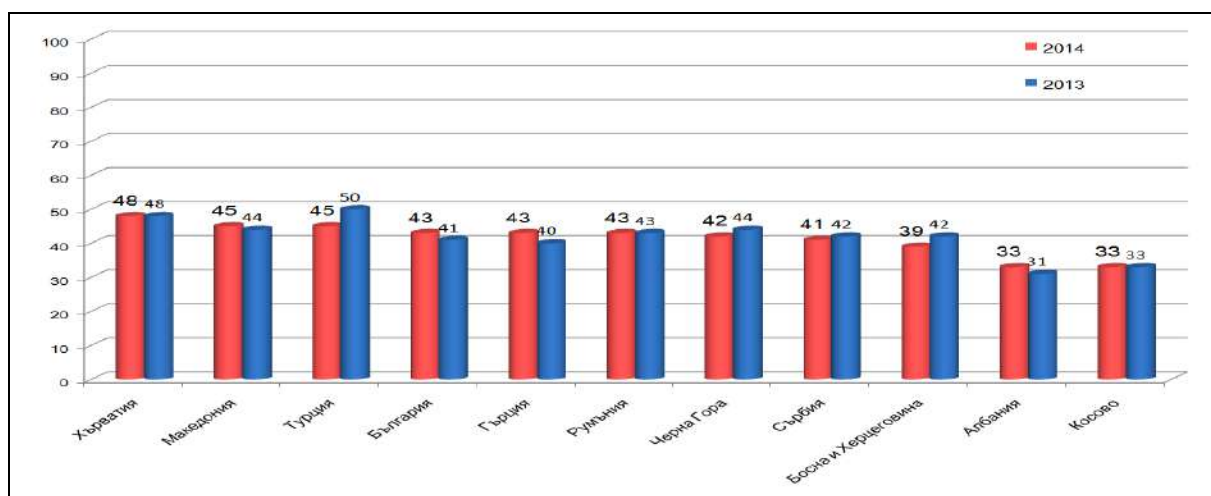
ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2014 РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ: ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

България заема четвърто място в регионалната класация на Югоизточна Европа, със стойност на индекса 43. Сравнението с изследването от предходната година показва незначително нарастване в стойността на индекса от +2 пункта. В тази връзка следва да се подчертае, че стойности под 4 пункта се считат за недостатъчно отчетлив показател за значителна промяна.

Средната стойност на индекса за Югоизточна Европа е 41.4. Сравнението с предходната година показва намаляване на средната стойност на регионалния индекс с 0,2 пункта, което се дължи на понижените оценки на Турция, Босна и Херцеговина, Черна гора и Сърбия.

ТЕНДЕНЦИИ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА: 2013 – 2014 г.

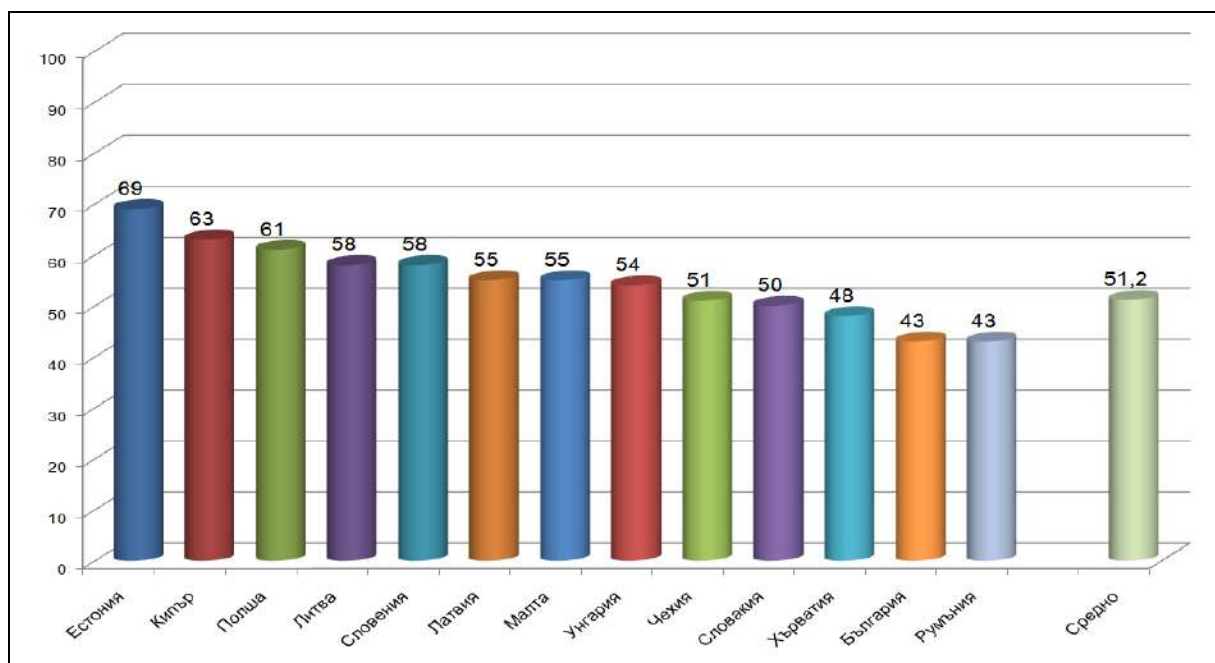

Сравнителните данни от изследванията за последните две години показват промяна в лидерската позиция в Югоизточна Европа. През 2014 година Хърватска измества Турция от лидерската позиция в региона, която е една от държавите, чийто индекс се понижава в най-значителна степен (-5 пункта). Основната причина за значителното понижение в индекса на

Турция оказват влошените оценки за конкурентоспособност на икономиката и за риска от регионални конфликти.

Понижение на индексите се констатира при Босна и Херцеговина (- 3), Черна гора (- 2) и Сърбия (-1). При останалите държави от ЮИЕ се констатира обща тенденция за известно повишаване или запазване на стойностите, което е в синхрон с общоевропейската тенденция през 2014 година. Гърция е държавата, чийто индекс се повишава в по-значителна степен. След драстичния спад през 2012 година (36 пункта), нейният индекс за последните две години бележи отчетлива тенденция към повишаване (40 – през 2013 г. и 43 – през 2014 г.). Основната причина за повишаването на индекса се корени в мерките за реформиране на гръцката икономика и на публичните институции на Гърция. Албания и Косово запазват своите места в дъното на регионалната класация за Югоизточна Европа.

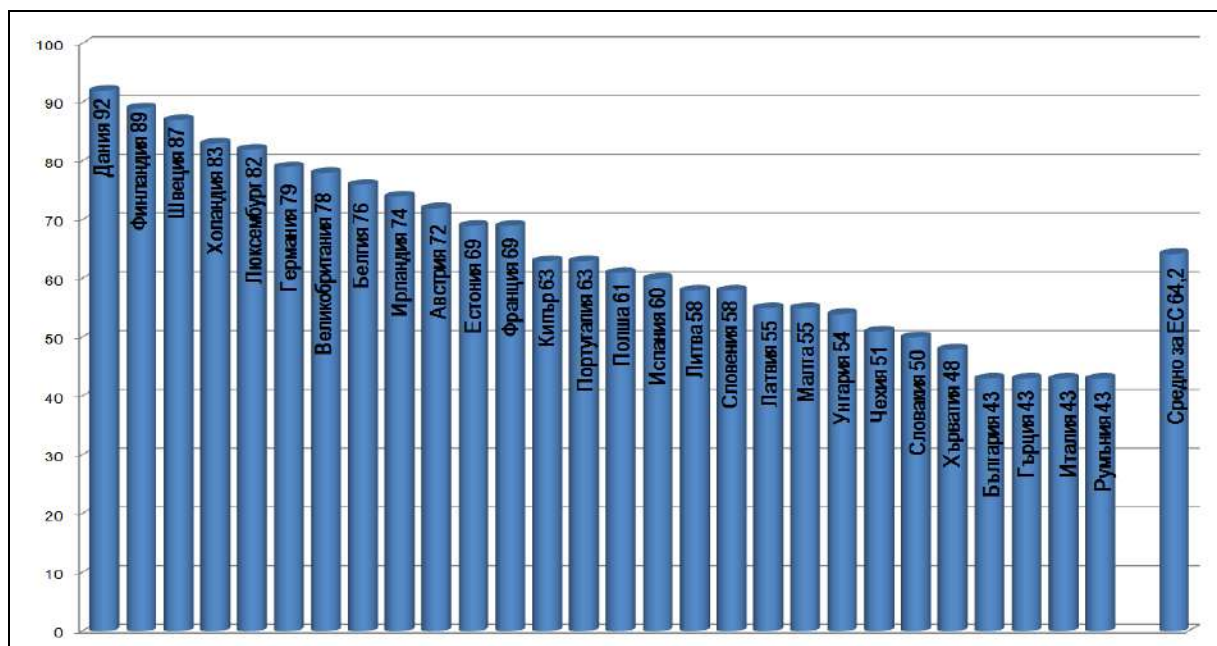
РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ: РЕЗУЛТАТИ НА НОВИТЕ ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Резултатите от изследването показват повишаване на общата стойност на Индекса за държавите-членки, присъединили се към ЕС от 2004 година насам. Докато през 2013 година общата стойност е 50,3, то през 2014 година е 51,2. Тенденцията е в синхрон с общоевропейския процес за повишаване на индекса през настоящата година. Основните причини за това могат да се търсят в две насоки: 1) регионът постепенно преодолява последиците от глобалната икономическа криза; 2) мерките за реформи в публичните институции дават положителен резултат. В тази връзка отново е необходимо да бъде подчертано положителното въздействие на функциониращото електронно правителство в Естония, която е традиционен лидер сред новоприсъединилите се държави-членки на ЕС.

Сравнението с данните от 2013 година показва повишаване на стойностите на Словакия (+3); Латвия, Чехия и България (+2); на Естония, Полша, Литва, Словения и Унгария (+1). Стойностите от миналата година запазват Кипър, Хърватска и Румъния. Единствената държава, която понижава стойността на индекса си през 2014 година, е Малта (- 1).

РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ: ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

През 2013 година България продължава да заема последното място в дъното на класацията. Тя се нарежда на последно място заедно с Гърция, Италия и Румъния. Сравнението на индексите на тези държави за периода на последните три години показва значително подобряване на стойностите на индекса на Гърция (която навакхва изоставането от предходните години – от 36, до 40, и 43 през настоящата година). Стойностите на индексите на Румъния и Италия отбелязват липса на сериозен напредък в противодействието на корупцията.

Средната стойност на индекса за държавите-членки на Европейския съюз е **64,2**, което е повишаване с 0,9. Основната причина за повишаване на индекса в общоевропейски аспект е преодоляването на последиците от глобалната икономическа криза.

Резултатите от изследването показват, че скандинавските държави отново заемат водещите позиции в регионалната класация. Първо място в европейската, както и в световната класация, заема Дания с **92** пункта, като следва да се отбележи, че тя отново повишава стойността на индекса си в сравнение с 2013 г. Финландия заема втора позиция в общоевропейската класация (**89**), следвана от Швеция (**87**), с тенденция за понижаване от -2), Холандия (**83**) и Люксембург (**82**).

Оценките на тези страни през деветнадесетте години от съществуването на Индекса за възприятие на корупцията свидетелстват за ефективно прилагани правила, регулиращи поведението на държавните служители, както и за наличието на стабилни системи, осигуряващи широк достъп до информация и прозрачност при функционирането на институциите.

По-голямата част от държавите, присъединили се към Европейския съюз през 2004 година, заемат междинни позиции в европейската класация. През 2014 година всички държави от Централна Европа имат стойности над 50 пункта, което е показател за справяне с корупцията като системен фактор при функционирането на публичните институции: Естония (69), Полша (61), Словения (57), Литва (58), Латвия (55), Унгария (54) и Чехия (51), Словакия (50). Единствените нови членки на ЕС, които имат стойности под 50 пункта, са Хърватска (48), България и Румъния (43).

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2014
 КЛАСАЦИЯ НА ДЪРЖАВИТЕ

Класация	Държава/ територия	Индекс за 2014 г.	Използвани източници
1	Дания	92	7
2	Нова Зеландия	91	7
3	Финландия	89	7
4	Швеция	87	7
5	Норвегия	86	7
5	Швейцария	86	6
7	Сингапур	84	8
8	Холандия	83	7
9	Люксембург	82	6
10	Канада	81	7
11	Австралия	80	8
12	Германия	79	7
12	Исландия	79	6
14	Великобритания	78	7
15	Белгия	76	7
15	Япония	76	8
17	Барбадос	74	3
17	Хонг Конг	74	7
17	Ирландия	74	6
17	САЩ	74	8
21	Чили	73	8
21	Уругвай	73	6
23	Австрия	72	7
24	Бахамите	71	3
25	Обединени арабски емирства	70	7
26	Естония	69	9
26	Франция	69	7
26	Катар	69	6
29	Сейнт Винсент и Гренадини	67	3
30	Бутан	65	4
31	Ботсвана	63	6
31	Кипър	63	5
31	Португалия	63	7

Класация	Държава/ територия	Индекс за 2014 г.	Използвани източници
31	Пуерто Рико	63	3
35	Полша	61	9
35	Тайван	61	7
37	Израел	60	6
37	Испания	60	7
39	Доминика	58	3
39	Литва	58	8
39	Словения	58	9
42	Кабо Верде	57	4
43	Южна Корея	55	9
43	Латвия	55	8
43	Малта	55	5
43	Сейшелски острови	55	3
47	Коста Рика	54	5
47	Унгария	54	9
47	Мавриций	54	4
50	Грузия	52	6
50	Малайзия	52	8
50	Самоа	52	3
53	Чехия	51	9
54	Словакия	50	8
55	Бахрейн	49	5
55	Йордания	49	7
55	Лесото	49	5
55	Намибия	49	5
55	Руанда	49	4
55	Саудитска Арабия	49	5
61	Хърватска	48	9
61	Гана	48	8
63	Куба	46	4
64	Оман	45	5
64	Македония	45	6
64	Турция	45	8
67	Кувейт	44	5
67	ЮАР	44	7
69	Бразилия	43	7
69	БЪЛГАРИЯ	43	9
69	Гърция	43	7
69	Италия	43	7

Класация	Държава/ територия	Индекс за 2014 г.	Използвани източници
69	Румъния	43	9
69	Сенегал	43	8
69	Свазиленд	43	3
76	Черна гора	42	4
76	Сао Томе и Принсипи	42	3
78	Сърбия	41	7
79	Тунис	40	6
80	Бенин	39	4
80	Босна и Херцеговина	39	6
80	Ел Салвадор	39	6
80	Монголия	39	7
80	Мароко	39	6
85	Буркина Фасо	38	7
85	Индия	38	9
85	Ямайка	38	6
85	Перу	38	7
85	Филипини	38	8
85	Шри Ланка	38	7
85	Тайланд	38	8
85	Тринидад и Тобаго	38	4
85	Замбия	38	8
94	Армения	37	6
94	Колумбия	37	7
94	Египет	37	6
94	Габон	37	4
94	Либерия	37	6
94	Панама	37	6
100	Алжир	36	5
100	Китай	36	8
100	Суринам	36	3
103	Боливия	35	7
103	Мексико	35	8
103	Молдова	35	8
103	Нигер	35	5
107	Аржентина	34	7
107	Джибути	34	3
107	Индонезия	34	8
110	Албания	33	7
110	Еквадор	33	5

Класация	Държава/ територия	Индекс за 2014 г.	Използвани източници
110	Етиопия	33	8
110	Косово	33	3
110	Малави	33	8
115	Кот д`Ивоар	32	8
115	Доминиканска република	32	6
115	Гватемала	32	6
115	Мали	32	6
119	Беларус	31	5
119	Мозамбик	31	7
119	Сиера Леоне	31	8
119	Танзания	31	8
119	Виетнам	31	8
124	Гвиана	30	4
124	Мавритания	30	5
126	Азербайджан	29	6
126	Гамбия	29	5
126	Хондурас	29	6
126	Казахстан	29	8
126	Непал	29	5
126	Пакистан	29	7
126	Того	29	5
133	Мадагаскар	28	8
133	Никарагуа	28	7
133	Източен Тимор	28	3
136	Камерун	27	8
136	Иран	27	6
136	Киргизстан	27	6
136	Ливан	27	6
136	Нигерия	27	8
136	Русия	27	8
142	Коморски острови	26	3
142	Уганда	26	8
142	Украйна	26	8
145	Бангладеш	25	7
145	Гвинея	25	7
145	Кения	25	8
145	Лаос	25	4
145	Папуа Нова Гвинея	25	5
150	Централноафриканска република	24	4

Класация	Държава/ територия	Индекс за 2014 г.	Използвани източници
150	Парагвай	24	5
152	Република Конго	23	6
152	Таджикистан	23	5
154	Чад	22	5
154	Демократична република Конго	22	5
156	Камбоджа	21	7
156	Мианмар	21	7
156	Зимбабве	21	8
159	Бурунди	20	5
159	Сирия	20	4
161	Ангола	19	6
161	Гвинея - Бисау	19	4
161	Хаити	19	5
161	Венецуела	19	7
161	Йемен	19	6
166	Еритрея	18	4
166	Либия	18	5
166	Узбекистан	18	6
169	Туркменистан	17	3
170	Ирак	16	4
171	Южен Судан	15	3
172	Афганистан	12	4
173	Судан	11	6
174	Северна Корея	8	3
174	Сомалия	8	4